

Dušan Dušek

Pišďáci

Copyright © Dušan Dušek 1985, 2016

Illustrations © Juraj Balogh 2016

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2016

Tento projekt finančne podporil

u. fond
na podporu
umenia

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

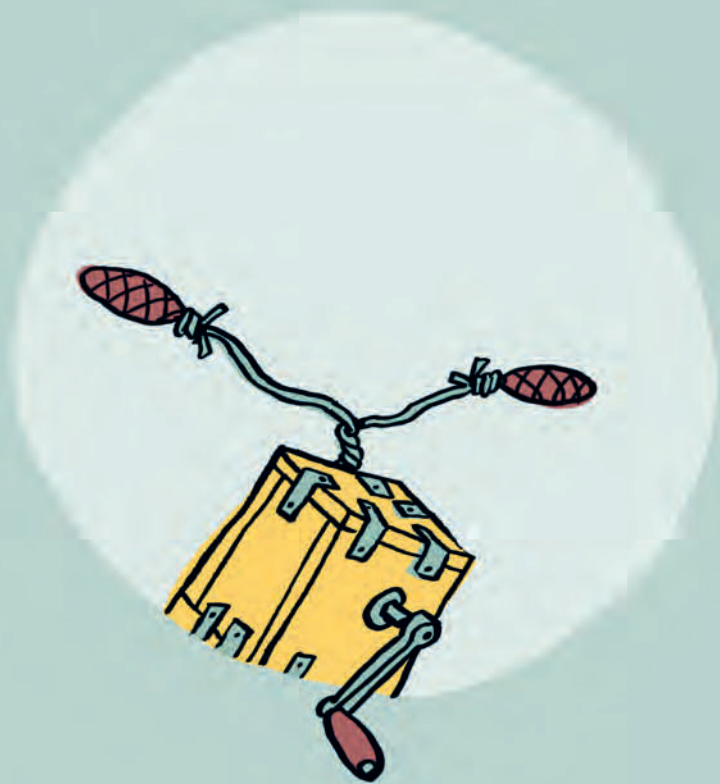
ISBN 978-80-556-2394-8

dušan dušek

Pisáček

Nakreslil Dušan Dušek

PIŠTÁČIK A MARCEL	7
Maškrtné včely	9
Na futbale	15
Hodinkovec	23
Zlý vtáčisko Lojzo	31
Čujko	38
Stávka s mlynárom	49
Hap-čiii!	56
Dva cirkusy	61
Strašidlá	70
Mydlinkový letec	76
PIŠTÁČIK NA VANDROVKE	83
Atrament	85
Brko	100
Rozprávka	101
Zápisník	105
Hmla je tvor	107
Kuchárik a kuchárisko	109
Netopier nemá pier	116
Papagáj Carlo	118
Dvadsať slov z jedného slovíčka	124
Kúzelníkov syn	127
Rečičky	136
Múdra voda	138
PIŠTÁČIK SA ŽENÍ	149

Knihka prvá

Pišdáciik a Marcel

Maškované včely

Za domom, no pred poľom, bola veľká záhrada, kde okolo stromov bežal dlhý plot. Rástli v nej dva orechy, jeden otec, druhý syn, desať jabloní a desať hrušiek, rozvadených ako tetky, lebo každá verila, že jej listy sú najkrajšie na svete. Bola tu ešte čerešňa so známou reštauráciou pre všetky vrabce, v kúte zatúlaná moruša a potom slivky, ktoré sa vo vetre tešili, že bol dobrý rok — obsypal ich slivkami. Aj Pištáčik sa tešil, ale nevedel, čo s nimi. Týždeň chodil pod stromami, po chodníkoch medzi úľmi, ruky nosil za chrbtom a pozeral na slivky — chodil, chodil, až mu jedna spadla rovno na hlavu.

Poklepal si prstom po čele a vykrikol:

„Už to mám! Navarím z nich lekvár!“

Otočil sa a zmizol v kôlni, kde mal fúrik, kladivká a hoblíky. A na stenách mal ďalších Pištáčikov: v ligotavých rámičkoch sa mu na fotografiách leskol tenký nos.

Na prvej bol ako boxer mušej váhy, v trenírkach a tričku, na rukách mal rukavice a na chrbte krídla. Na druhej bol ako neprekonateľný rybár, kráčal s udicami cez plece a s prázdnu sieťkou, ale za ním pochodoval krdel' karasov a šťúk. Na tretej bol ako cyklista — práve vrazil do stromu. A na ďalšej nemal nos, lebo z diery na vozíku so zmrzlinou trčali len tenké nohy. Piata bola posledná: Pištáčik ako vynálezca divotvorných slamiiek. Keď sa zapálili, nehoreli, iba tleli — a z dymu sa stali motýle. V šiestom ráme bolo zátišie so starou topánkou.

O chvíľu sa dvere znovu otvorili a spolu s Pištáčikom vyšiel na dvor aj drevený fúrik.

Na námestí stretli Marcela.

Opýtal sa: „Kam ideš?“

„Idem variť lekvár,“ povedal Pištáčík.

Marcel vždy len frflal — inšie ani nevedel, na hlave mal starý klobúk.

„Dobre, dobre,“ povedal. „Slamku nemáš?“

„Idem do obchodu po cukor.“

„Tak daj jednu slamku.“

„Ponáhľam sa.“

„No, dobre, dobre,“ frflal Marcel. „Veď ja ťa poznám.“

A potom nahnevane zakričal:

„Veď pôjdeš aj nazad!“

Pištáčík zastal až pred obchodom a nechal fúrik pred dverami, nech si oddýchne. Vybehol po nízkych schodoch a otvoril dvere. Nad nimi v tichom chládku driemal zvonček, ktorému sa snívalo o jeho starom otcovi, veľkom zvone na veži; dvere doňho ťukli a on musel zazvoniť. Pištáčík sa vrátil s dvoma vreckami, položil ich na fúrik a zase vbehol do dverí. A zasa bolo počuť zvonček. Ešte raz — a už bol fúrik plný.

Ale Pištáčík sa znovu vrátil na najvyšší schod. Otvoril dvere. Zavrel ich. Otvoril a zase zavrel. A ešte raz otvoril a zavrel. Zvonček zvonil a zvonil, dávno sa už prebral z driemot, až zrazu Pištáčík rýchlo skočil k fúrikovi a pustil sa do behu. Nato sa dvere otvorili a vyletel z nich čierny holub. Aspoň Pištáčík si to myslel, ale keď sa lepšie prizrel, videl, že ten holub letí bez krídel, a tak zastal, zohol sa, a dobre urobil, lebo holub nebol holub, ale trojkilové závažie.

Prefičalo nad ním ako strela a rozbilo dve okná na najbližšom dome. Potom sa pred dverami ukázal aj obchodník; od hnevu bol červený ako sedem rakov.

„Čo si to dovoľuješ?“ kričal.

„Pišták jeden! Drzé chlapčisko!“

Pištáček sa iba usmial.

„Druhý raz už budeš vážiť poriadne a nebudeš klamať.“

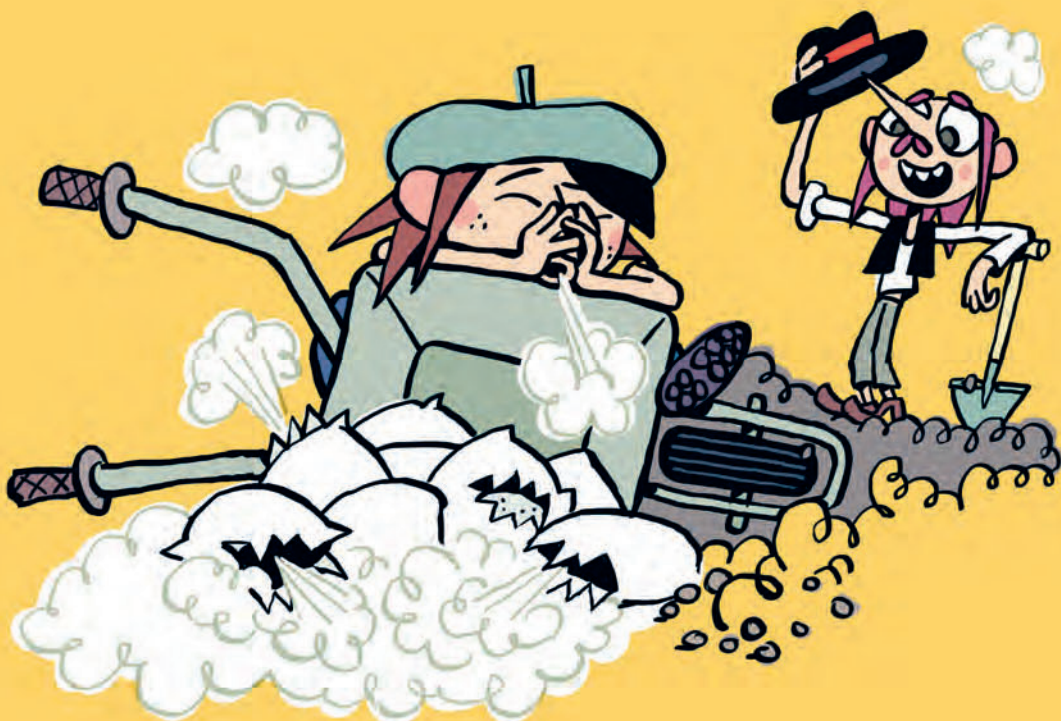
A potom ešte povedal: „Vieš?“

Obchodník buchol dverami.

Na námestí nikto nebol, aj Marcel sa stratil a našiel si väčší tieň, ako mal pod klobúkom.

Zrazu niekto zavolať: „Pištáček!“

Obzrel sa, no nezastal — a koleso fúrika mu vbehlo do vykopanej jamy na ceste. Vrecká s cukrom sa mu vysypali. Pištáček ležal vedľa fúrika a nad ním v malom mračne poletoval prach. Vkradol sa mu do nosa a začal ho štekliť. Pištáček sa v jame rozkýchal.

„Cha-cha-chá! Cha-cha-chá!“

Spoza rohu vyšiel Marcel, v ruke držal lopatu a tak sa smial, že mu odleteli dva gombíky z košele. Ovieval sa klobúkom.

„Vedel som, že pôjdeš nazad! Vedel! Vedel!“

Pišťáčik vstal a kýchol. Poukladal vrecká na fúrik a znova kýchol. A potom ešte raz. A potom išiel ďalej, akoby sa nič nestalo, akoby tam Marcel ani nebol.

O chvíľu bol doma.

Na dvore si povedal, že cukor dá do kredenca a potom sa začne starať o slivky. Ale práve vtedy sa cez bránu vracala aj jedna včela, ktorej sa od sladkej vône začal krútiť nos, takže skoro narazila do komína nad strechou. Vtom zbadala Pišťáčika; zabrzdila a pozrela sa oknom do kuchyne.

Pišťáčik uložil posledné vrecko na policu v kredenci, obzrel sa a povedal: „Čo pozeráš?“

Včela odbrzdila a už jej nebolo.

Pišťáčik vzal veľký kôš, tromi krokmi prešiel cez dvor a na chvíľu sa stratil v kôlni. Vzal si odtiaľ ďalších pomocníkov, rebrík niesol na pleci a klobúk na hlave. Už chcel vojsť do záhrady, keď zrazu začul, že v nej niekto píl drevo. Potom

sa mu zdalo, že to hučí mlyn alebo mláťačka, nikoho však nevidel. A potom sa sotva stihol zohnúť, lebo nad hlavou mu ako hnedé mračno

preletel roj včiel. Pišťáčik sa krčil pod rebríkom, chcel sa ukryť pod klobúk, až si od veľkého strachu sadol rovno do koša. Včely zakrúžili nad domom a cez odchýlené dvere vpálili do kuchyne.

„Ešte to mi chýbalo,“ povedal Pištáčik. Potisol si klobúk do čela a skríkol: „Cukor!“

Vyskočil z koša a bežal do kuchyne.

Zatiaľ sa včely nasťahovali do kredenca a hnevali sa, že nemôžu rozviazať ani jedno vrečko s cukrom. A tak aj bzučali: jedna nahnevanejšie ako druhá. Pištáčik sa opatrne priblížil k dverám kredenca a ešte opatrnejšie ich otvoril — a už aj letel. Všetky včely sa rozbehli za ním. Pištáčik vletel do drevenej búdky, pribuchol za sebou dvere s vyrezaným srdiečkom a načúval. Včely rýchlo zabrzdili, niečo sa im nezdalo, chytili sa za sosáky a leteli nazad.

A tak sa to ešte dva razy opakovalo: Pištáčik vždy vošiel do kuchyne a potom z nej zasa letel.

Nakoniec sa vybral na námestie. Oprel sa o vysoký kmeň agáta a z vrečka na košeli vybral dve slamky. Zapálil im konce — a hneď sa spoza rohu vysúkal aj Marcel.

„Nemáš slamku?“ povedal.

„Čoby som nemal. Ale iba doma.“

Zo slamiiek sa odvíjali tenké vlasy dymu, menili sa na kľbká pavučiny, začali hrať farbami — a vo vzduchu sa zjavili dva dymové motýle. Zamávali krídlami a začali sa naháňať.

Marcel iba oči otváral.

„No, dobre, dobre,“ zafrflal a pošúchal si nos. Motýle sa nad ním rozplynuli. „A tu nemáš?“

„Pod' mi pomôcť so slivkami.“

„Potom mi ich dáš?“

Pišťáčik prikývol.

„A naozaj?“

Vracali sa k domu. Marcel išiel kúsok za ním, akoby mu neveril; na dvore sa oprel o stenu a povedal: „Ďalej nejdem. Najprv mi daj slamky.“

„Mám ich v kuchyni.“

„Tak ich prines.“

„Ja?“ povedal Pišťáčik. „Ty ich prines. Ja ich nechcem; ty ich chceš!“

„No, dobre, dobre. Kde sú?“

„Na poličke v kredenci.“

„No, dobre, dobre,“ frflal Marcel.

Pišťáčik sa kradol za ním. A keď Marcel vošiel do dverí, Pišťáčik sa ukryl pod okno. Vzápätí už Marcel letel — a za ním aj všetky včely, hnali ho cez dvor na ulicu až na koniec dediny, v behu zrazil dve-tri tetky, vyliezol na buk a rýchlo z neho zliezol,

prebehol cez fúru sena, zachytil sa trakmi o stĺp lampy a krútil sa ako kolotoč. Včely ho len pichali a pichali. Nakoniec skočil do potoka a ponoril sa medzi raky, hrúziky a belice.

Včely sa nad vodou utíšili, odpili pár kvapiek a leteli späť.

Lenže Pištáčik už na ne čakal; zamkol dvere a navrch komína dal pokrievku zo svojho najväčšieho hrnca. Stál pri okne a spokojne sa uskrňal. Včely mu hrozili päšťami, vyhrážali sa, no napokon odtiahli a vrátili sa do úľov. Pištáčik luskol prstami a stiahol v okne roletu.

Na futbale

Vo štvrtok popoludní, keď bol teplý vietor a vzduch voňal ako ruža, dva dni pred sobotou a deň po strede, prišiel za Pištáčikom tréner futbalistov A. C. Šaštín, malý človečik, na ktorom bolo všetko malé, iba uši veľké a nos dlhý. Zastal pod zeleným tanierikom na kuchynskej lampe a voňal ako marmeláda, lebo v ruke držal krajec chleba s lekvárom, fúzy sa mu leskli ako konské chvosty, na krku mal šnúрку a na nej budíkové stopky, stál tam v modrej šiltovke a teniskách, chvíľu smutný, ale potom veselý.

Pištáčik voňal ako vyprázaný kapor, lebo stál pri sporáku a na panvici opekala rybu.

„Pištáčik,“ povedal tréner. „Musíš nám pomôcť, ak si kamarát.“

„To som,“ povedal Pištáčik.

„Poznáš brankára nášho mužstva Fera?“

„Poznám.“

„V sobotu sa žení a v zápase proti F. C. Marmeládové Bane nemá za nás kto chytať. Tak som prišiel za tebou.“

„Vidím.“

„A vieš prečo?“

„Neviem.“

„Lebo nikto nevie lepšie chytať ryby ako ty,“ povedal malý tréner, na ktorom bolo všetko malé, iba uši veľké a nos dlhý.

„A kto vie chytať ryby, ten chytí aj loptu. Nemám pravdu?“

Pišťáčik sa trochu začudoval, ale iba trochu, aby to malý tréner nezbadal.

Potom povedal: „V živote som ešte vo futbalovej bráne nechytal. Vždy len vo vode a vždy len ryby.“

Nato ryba na panvici vyskočila, zaleskla sa ako miska z medi a prevrátila sa na druhú stranu, aby jej nebolo horúco.

„To nič,“ povedal malý tréner. „Chytať ako chytať, čakáme ťa v sobotu na našom ihrisku.“

Usmial sa, fúzy sa mu zaligotali, nos sa mu ešte väčšmi predĺžil a uši rozkývali, až mu narobili vietor vo vlasoch, odhryzol si z krajca, zababral si fúzy lekvárom, urobil sto malých krokov a odišiel z kuchyne.

Pišťáčik sa za ním rozbehol.

Z otvorenej brány zakričal:

„A mám si priniesť aj udice?“

Ale ulica už bola prázdna, bol v nej iba teplý vietor a vzduch voňavý ako ružička.

V kuchyni sa Pišťáčik naklonil a natiahol ruky, akoby okolo neho letela lopta, pritiahol ich k sebe, urobil to isté na druhú stranu, povyskočil a s natiahnutými rukami chcel

z výšky stiahnuť neviditeľnú loptu. Vtom ryba na panvici znovu vyskočila, zaleskla sa ako miska z váh — a tak namiesto lopty chytil upraženú rybu.

Pišťáčik sa usmial a povedal: „Nie je to najhoršie. Tuším zo mňa bude brankár!“

Položil rybu na tanier na vyšívanom obruse a vzal nožík, že sa do nej pustí, lenže zrazu prišiel Marcel.

„Stavím sa, že neuhádneš, kde budem v sobotu chytať,“ povedal Pišťáčik.

Marcel sa pozrel na upečenú rybu, zavrel ústa a začal dýchať nosom.

Potom povedal: „V rybníku pri mlyne?“

„Nie,“ povedal Pišťáčik.

„V potoku?“

Pišťáčik pokrútil hlavou.

„Keď ešte raz neuhádneš, zjem celú rybu sám a nič ti nedám.“
Marcel zavrel oči a tak tuho premýšľal, až sa mu z hlavy
dymilo.

Nakoniec povedal: „Pod novým mostom pri splave.“

Pišťáček sa rozosmial.

„Neuhádol si,“ povedal. „V sobotu chytám vo futbalovej bráne
na našom ihrisku. Nedostaneš ani kúsok ryby.“

„Čo?“

Marcel sa nahneval, zamračil sa, od jedu sa mu už aj z uší
dymilo, zvrchol sa a buchol dverami.

Na dvore ešte zakričal:

„Toto oľutuješ! Uvidíš; len počkaj!“

V sobotu popoludní, dva dni po štvrtku a deň pred nedeľou,
bolo na ihrisku viacej ľudí ako peria v perine, vo vetre sa vlnili
a plieskali zástavy, vyplašený holub stratil pierko, zvonce
zvonili, vzduch voňal a voňal, lebo aj hrušky a jablká pekne
voňali, na plotoch sedeli vrabce, krdel' zo Šaštína a krdel'
z Marmeládových Baní, všetci kričali, lístie šumelo a tráva
šelestila, stále si niečo šepkala, všetci čakali, kedy sa ozve
rozhodcova píšťalka, potom nastúpili mužstvá a zvonce ešte
väčšmi zvonili, zástavy ešte väčšmi viali a jabĺčka ešte väčšmi
voňali. Pišťáček bol brankár, poskakoval, vyskakoval, rozcvičoval
sa, chytal jednu loptu za druhou a zdalo sa mu, že tento slávny
deň je taký slávny, že ešte aj hrušky väčšmi voňajú; rozcvička sa
skončila a rozhodca zapískal.

Fíha, íha, ach, mrkva, zeler, cibuľa a k nim ešte hrach!

Fíha, íha, ach!

Tenký hlások píšťalky ešte nedoletel ani k vrabcom na plote
a Pišťáček už dostal prvý gól, vrabce z Marmeládových Baní

nadskočili, dva spadli na zem a začali vyspevovať, Pištáčík dostal ďalší gól a potom ešte ďalší, ďalší, a hneď bolo po sláve, zástavy už tak nevali a ani hrušky už tak nevoňali, tréner sa chytal za hlavu a zakrýval si oči, no ani to nepomohlo, Pištáčík dostal ďalších osem gólov a F. C. Marmeládové Bane opäť útočili, lopta letela iba kúsok od neho, už ju chcel chytiť, ale začali mu padať trenírky, musel si ich vytiahnuť a dostal ďalší gól, vrabce z Marmeládových Baní padali od radosti z plota a smiali sa vrabcom zo Šaštína, ľudia sa hnevali a kričali:

„Fúj! Pištáčík fúj! Vymeňte ho! Fúj!“ a Pištáčík by sa najradšej aj s bránou prepadol, lebo trenírky mu stále padali a dostával ďalšie góly, jeden za druhým, musel si ich stále vyťahovať a gólov pribúdalo, tréner plakal, nos sa mu topil v slzách, ale nemohol Pištáčíka vymeniť, lebo brankár Fero sa ženil a aj ostatní náhradníci sa ženili. Vtom jeden z hráčov A. C. Šaštín zakopol do zeme a vytkol si členok, museli ho vyniesť a tréner nariekal: „Ešte toto nám chýbalo!“ A Pištáčíkovi znovu spadli trenírky a znovu dostal gól.

Sklonil hlavu a zapchal si uši, nechcel nič počuť ani vidieť, ale oči nezavrel, ba ešte väčšmi otvoril, lebo zrazu videl, že na konci trenírok má zapichnutý háčik na ryby a od neho

